

4. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СПИРТОВИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Д.П. Вітвицька

Національний університет харчових технологій

Харчова промисловість – основна переробна ланка агропромислового комплексу, що забезпечує переробку сільськогосподарської сировини. За період ринкового реформування економіки в харчовій промисловості, відбувалися певні зміни, які мали не завжди позитивний ефект. Обумовлені вони були наслідками планової економіки – низьким технологічним рівнем виробництва за високого ступеня використання основних засобів, неконкурентоспроможністю вітчизняної продукції на зовнішньому ринку та незавершеністю ринкових реформ. Тому на сьогодні постає питання підвищення економічної ефективності розвитку харчової промисловості, у тому числі і спиртової.

Сировинною базою для виробництва спирту є меляса, дефективний цукор, зерно. Більшість спирту в Україні виробляють з відходів цукрової промисловості. Провідні виробники є Черкаська, Вінницька, Київська, Чернігівська, Житомирська обл.

На сьогодні в Україні існує понад 80 ліцензованих спиртозаводів спроможні переробити 900 тис. т зерна на рік і отримати 32 млн. дкл. зернового спирту. Їх річна потреба в буряковій мелясі – 1,1 млн. т, з якої виходить ще 30 млн. дкл. спирту [2].

Враховуючи те, що потужність спиртових заводів України завантажена лише на третину, одним із головних завдань спиртової галузі є розширення асортименту товарної продукції відповідно до потреб ринку. Виходом з даної ситуації є використання біоетанолу, як моторного палива. Біоетанол – порівняно нова товарна продукція, що виробляється в Україні за ДСТУ 7166:2010. У світі вона почала вироблятися та використовуватись при виробництві біопалив для двигунів внутрішнього згорання [4].

Налагодження виробництва спирту та біоетанолу дозволить збільшити завантаженість спиртових заводів, покращити їх конкурентоспроможність на внутрішньому і на зовнішньому ринках та підвищити енергонезалежність України. Тому дана тема актуальна для прогресу в промисловості країни [1].

Спиртова промисловість України повністю задовольняє внутрішні потреби у спирті для виготовлення лікєро-горілчаних виробів, працюючи тільки на 30-35% від своїх загальних потужностей. При умові проведення сприятливої урядової економічної політики, Україна може стати одним із значних виробників паливних оксигенатів на основі етилового спирту. Для досягнення цієї мети доцільно було б перепрофілювати 70% не завантажених потужностей спиртових заводів на випуск ВКД. Особливо виправданим буде перехід на випуск паливних оксигенатів і технічного етанолу для м'ясно-спиртових заводів, тому що у випадку використання для харчових потреб м'ясяний спирт програє по якості перед зерновим, а існуючі зернові заводи повністю покривають потреби України в харчовому спирті.

В Україні доцільно відновити на виробництві систему матеріальної та моральної зацікавленості, яка б спонукала як окремих працівників, так і колективи всіх рівнів до повнішого використання створеного виробничого потенціалу й націлювала на його удосконалення.

Заради забезпечення ефективної роботи підприємства ДП «Укрспирт» проводить оптимізацію та реструктуризацію. Заплановано, що це дозволить зменшити штат центрального апарату на 50%, а заводів – на 20%-30%. Оптимізація проводиться відповідно до результатів атестації, яку проходять працівники центрального офісу державного підприємства, а також заводів, що входять до складу «Укрспирт».[3]

Головним чинником впливу на рівень якості спирту є різновид і якість сировинної бази, тому пропонується проводити застосування програми завантаження заводів виробництвом ВКД у такому порядку:

- 1) мелясні спиртові заводи;
- 2) змішані або мелясно-зернові заводи;
- 3) заводи, що виробляють спирт лише із зерна – зернові;
- 4) проведення розширення потужностей, за рахунок впровадження нових енергозберігаючих технологій.

Одним із шляхів підвищення ефективності спиртовиробництва є нарощування обсягів виробництва і зниження собівартості виробництва за рахунок використання такої сировинної бази, як меляса.[5]

Отже, зв'язок спиртової промисловості з сільськогосподарськими підприємствами, що є постачальниками сировини для виробництва ВКД (меляси, зерна та ін.) прямо впливають один на одного. А зв'язок з нафтопереробною промисловістю, що є споживачем ВКД, який в свою чергу є компонентом для виробництва екологічно чистого виду палива – сумішевого бензину також призводить до взаємодіючого впливу. Тому було побудовано такий ланцюг: сільгоспвиробники — цукрові заводи — спиртові заводи — нафтопереробні заводи.

Виробництво ВКД є основною складовою частиною виробництва одного із біологічних видів палива – сумішевого бензину або біоетанолу. Його застосування зменшує обсяги викидів шкідливих речовин в атмосферне повітря. Це свідчить про позитивний вплив використання сумішевих бензинів на зовнішнє природне середовище. Отже, екологічна ефективність від застосування ВКД і сумішевих бензинів виражається у скороченні рівня шкідливих викидів у атмосферне повітря.

Оскільки, виробництво ВКД пов'язано з динамічною роботою підприємств спиртової цукрової промисловості, нафтопереробними заводами й об'єктами сільського господарства, ефективне функціонування господарських зв'язків цих галузей дозволить забезпечити економічне піднесення цукрових і спиртових галузей і рівень зайнятості та життя населення України.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Спиртова галузь на шляху до інноваційного розвитку / Українець А., Хомічак Л., Шиян П., Олійничук С. // Харчова і переробна промисловість. – 2007. – №12. – С. 16-19.
2. Ефективна економіка: Електронне наукове фахове видання [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=2903>.

3. Підвищення ефективності та економія: оптимізація на ДП «Укрспирт» [Електронний ресурс] // Сайт ДП «Укрспирт». – Режим доступу http://www.ukrspirt.com/news/novini_pidpriemstva/pidvishchennya-efektivnosti-ta-ekonomiya-optimizaciya-na-dp-ukrspirt.html.

4. Шиян П.Л. Інноваційні технології спиртової промисловості. Теорія і практика / Шиян П.Л., Сосницький В.В., Олійнічук С.Т. – К.: ТОВ «Видавничий дім Асканія», 2001. – 422 с.

Науковий керівник – Відоменко О.І., к.е.н.